

GEDRAG



De terrorkat  
*van de buurt*



Psycholoog Eline Teygeler is werkzaam als diergedragstherapeut en als docent diergedrag bij de opleiding tot kattengedragstherapeut van de Tinley Academie.

In bijna elke buurt loopt er wel eentje; een kater of poes die bekend staat als 'buurt-terrorist'. Hij verjaagt katten uit hun eigen tuin of valt passerende honden aan. Het is niet altijd makkelijk om te geloven dat een aanhankelijke schootkat buitenshuis verandert in een 'bully' die de buurt terroriseert. Dit artikel gaat over normaal territoriaal kattengedrag, maar ook over de verantwoording van de katteneigenaar. Want als jouw kat onrust veroorzaakt in de buurt, ben jij daarvoor verantwoordelijk.

Op mijn telefonisch spreekuur word ik gebeld door een bezorgde katteneigenaar. Ze heeft een jonge kater die niet meer naar buiten durft. Het probleem is ontstaan nadat de buurtkater hem heeft aangevallen in zijn eigen tuin. Haar kat liep zodanige verwondingen op dat dierenartsbehandeling noodzakelijk was. Het blijkt niet het enige incident in de buurt; de buurtkater heeft al meerdere katten verwond. De bezorgde eigenaresse vraagt zich af of dit normaal kattengedrag is en wat ze hieraan kan veranderen.



#### Territoriumdrift

Katten zijn van nature territoriale dieren. Dat betekent dat ze een bepaald gebied verdedigen tegen indringers. In het territorium kan een kat relatief veilig eten, slapen en spelen. Sommige katten delen hun territorium met een soortgenoot, terwijl andere katten de ultieme solitaire jagers zijn die geen anderen in hun gebied dulden.

Een kat communiceert vooral met soortgenoten over zijn gebied door middel van het afzetten van geuren en feromonen. Tijdens de patrouille door zijn territorium kan hij kopjes geven tegen paaltjes en tegen bomen sproeien. Hierdoor kunnen buurtkatten elkaar veilig ontlopen en worden directe conflicten vermeden als ze elkaars markeringen respecteren. Wanneer ze toch in elkaars territorium komen kan agressie ingezet worden om de ander te verjagen. Meestal doen katten dit alleen tegen soortgenoten, maar soms breiden ze dit uit naar honden of zelfs naar mensen.

Het territorium wat een kat zichzelf toe-eigent komt vaak niet overeen met eigen huis en tuin, oftewel het grondgebied van de eigenaar. De kat bepaalt zelf hoe groot zijn territorium is en wie hij accepteert in zijn territorium. Alhoewel katers territorialer zijn, kunnen poezen ook indringers verjagen. Katers hebben vaak een groter gebied wat zij verdedigen dan poezen. In een stadswijk met veel katten levert de verdeling van territoria dikwijls problemen op; er wordt vaker gevochten, gespreoid in huis of er is angst om naar buiten te gaan.

Het weggagen van soortgenoten is dus normaal kattengedrag. Toch is er wel een verschil in de intensiteit van dit territoriale gedrag per kat, zeker in de mate waarin er agressie wordt ingezet.

#### Aanvallen...

Wanneer een kat agressie inzet om een indringer uit zijn territorium te verjagen, kan hij dat doen door middel van intimidatie. Door het inzetten van dreiggedrag zoals aanstaren, grommen, blazen of op een afstandje achtervolgen, probeert de bewoner van het territorium de indringer te intimideren. Hij dreigt met ernstigere maatregelen als de indringer niet weggaat. Dreigen is veiliger voor beide partijen; immers in een gevecht kan de bewoner van het territorium ook zelf gewond raken. Er zijn katten die voornamelijk territoriaal dreiggedrag vertonen en weinig tot niet overgaan tot daadwerkelijk aanvalsgedrag waarbij gevochten en gebeten wordt. Er zijn ook katten die wél overgaan tot vechten, bijten en slaan met nagels. Verwondingen zijn dan meestal het gevolg; bijtewonden kunnen leiden tot gerafelde oren, abscessen onder de huid en zelfs open wonden die bij de dierenarts behandeld moeten worden.

#### Heftige gevechten met schade

De mate waarin een kat serieuzere agressie inzet hangt van verschillende factoren af. Allereerst verschilt de territoriumdrift per kat; dit heeft voor een groot deel een erfelijke basis. Hormonen spelen tevens een rol, bij intacte katers (en poezen) wordt vaker gevochten in de voortplantingsperiode. De omgeving/buurt waarin de kat woont en de hoeveelheid katten die erin wonen beïnvloeden de conflicten tevens. In een dichtbevolkte wijk zijn veel katten in een (te) klein gebied. De kans wordt dan groter dat een buurtkat terecht komt in het hart van het territorium van een ander. In het hart van het territorium is de agressie over het algemeen erger dan richting de buitenrand. Daarnaast spelen leerervaringen ook een rol; hoe meer een kat succesvol zijn territorium verdedigt, hoe sneller hij in heftigere gevechten kan belanden.



#### Ze zoeken het zelf wel uit

Een veel gehoorde reactie van katteneigenaren met een vechtersbaas is: "Het is normaal gedrag, ze zoeken het zelf wel uit." Het klopt dat zowel vechten als bijten normale gedragingen kunnen zijn voor katten. Echter katten zijn van nature vooral conflictvermijdend van aard; vechten is geen voorkeursgedrag wat naar elke kat wordt getoond. Een onnatuurlijke situatie met



Katten zijn van nature territoriale dieren.

teveel buurtkatten zorgt ervoor dat er meer gevochten wordt. Eventuele gevolgen van het gedrag van zo'n terrorkat kun je zien als 'iets normaals', wat ons vrijwaart van het nemen van actie. Maar het kan toch niet de bedoeling zijn dat jouw kat de buurtkatten verwondt of angstig maakt?

Dat hondeneigenaren buitenshuis op hun hond moeten letten, is vrij ingeburgerd. Zeker in bebouwde kom zijn we gewend om honden niet zonder supervisie te laten loslopen. Alhoewel niet iedereen zich eraan houdt, is het logisch dat een hondeneigenaar de rekening betaalt als zijn hond schade veroorzaakt; in andermans tuin of zelfs aan andermans hond. Maar dat eigenaren ook verantwoordelijk zijn voor het gedrag van hun kat is voor veel katteneigenaren nieuw. Ons gevoel is dat we als eigenaar geen toezicht hebben op katten buitenshuis en hierdoor hun gedrag niet kunnen monitoren en controleren. Dat klopt natuurlijk. Echter als eigenaar ben je wél verantwoordelijk voor

de schade die jouw huisdier veroorzaakt, ook als je er niet bij bent. Dat betekent dat eigenaren van andere katten met hun dierenartsrekening bij je kunnen aankloppen, als zij kunnen aantonen dat jouw kat dit heeft veroorzaakt. Of als jouw kat de dure vogels bij de burens uit de volière haalt.

Als jouw kat problemen veroorzaakt in de buurt, dan is het dus netjes om je verantwoording te nemen.

~ 'Als eigenaar ben je verantwoordelijk voor de schade die jouw huisdier veroorzaakt, ook als je er niet bij bent.' ~

#### Mogelijkheden

De bezorgde katteneigenaresse die me belde op het spreekuur had een betrokken buurvrouw. De buurvrouw, eigenaresse van de territoriale kater die andere katten en honden in de buurt verwondde, wilde meewerken om de buurt zo veilig mogelijk te maken en haar eigen kat ook lekker buiten te kunnen laten lopen. De territoriale kater was binnenshuis overigens een ontzettend leuke kat. Het deed haar pijn dat haar aanhankelijke kater in de buurt zo anders bekend stond. Samen met de buurvrouw van de angstige kat, bespraken we de mogelijkheden.

Aangezien de territoriumdrift zelf moeilijk te beïnvloeden is, zullen allerlei andere opties bekeken moeten worden. Als een kater of poes nog niet gecastreerd is, zal dit als eerste moeten gebeuren. Bij ernstige verwondingen zal een eigenaar actie moeten nemen over de schade die zijn kat veroorzaakt. Het voorkomen van nieuwe slachtoffers is daarbij belangrijk. Als de terrorkat problemen heeft met slechts enkele buurtkatten, kunnen buurtbewoners afspraken maken over

uitlaatschema's. Vaste ritmes waarin buurtkatten delen van de dag binnen verblijven en elkaar afwisselen, voorkomt veel stress en conflicten. Als de vechter veel indringers aanvalt, bijvoorbeeld passerende katten, honden en zelfs mensen, kan de kat niet meer veilig naar buiten. Het afzetten van de achtertuin is dan het enige verantwoorde alternatief om de kat veilig zijn eigen territorium te geven.

Neem voor meer informatie contact op met Tinley Gedragstherapie voor Dieren op [tinleygedragstherapie.nl](http://tinleygedragstherapie.nl) of telefonisch via 0900-2020653.

